

# Sbierka zákonov republiky Československej

Čiastka 27

Vydaná dňa 3. júna 1950.

Cena Kčs 3.40.

O B S A H:

(55. 58.) 55. Zákon o užívaní a zmene mena a priezviska. — 56. Zákon o premávke na verejných cestách. — 57. Zákon o úprave podnikania v cestnej doprave. — 58. Zákon o vysokých školách.

## 55.

### Zákon

zo dňa 18. mája 1950

o užívaní a zmene mena a priezviska.

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

#### § 1.

Užívanie mena a priezviska.

(<sup>1</sup>) Občan má právo a povinnosť užívať meno a priezvisko, ktorými je zapísaný v matrike.

(<sup>2</sup>) Ak je zapísané v matrike viac mien, platí v úradnom styku zásadne meno uvedené na prvom mieste, pokiaľ neplynie z matriky nič iné.

Zmena mena a priezviska.

#### § 2.

Zmenu mena alebo priezviska môže povoliť na žiadosť okresný národný výbor, ak nebráni tomu záujem spoločnosti a ak sú pre to dôvody hodné osobitného zreteľa.

#### § 3.

Ak majú manželia spoločné priezvisko, treba k žiadosti o zmenu priezviska jedného manžela súhlas druhého manžela. Povoľená zmena priezviska sa vzťahuje na obidvoch manželov a na maloleté deti.

#### § 4.

Ak majú rodičia rôzne priezviská, vzťahuje sa zmena priezviska toho z rodičov, ktorého priezvisko majú alebo majú mať maloleté deti, na tieto deti len vtedy, ak prejaví s tým súhlas druhý z rodičov; ak nesúhlasí, rozhodne súd.

### Prechodné ustanovenia.

#### § 5.

Ženy, ktoré uzavrely manželstvo pred 1. januárom 1950, môžu užívať popr. priezvisku, ktoré nadobudly pri uzavretí manželstva, alebo namiesto tohto priezviska svoje priezvisko, ktoré mali pred uzavretím manželstva, ak sú pod takým priezviskom vo verejnosti známe. Táto výnimka platí však len pre ženy, ktoré oznámia do šesť mesiacov po vyhlásení tohto zákona okresnému národnému výboru svojho bydliska, ktoré priezvisko alebo ktoré priezviská a v akom poradí chcú nabudúce v úradnom styku užívať.

#### § 6.

Žiadosti o zmenu mena alebo priezviska, o ktorých pred účinnosťou tohto zákona nebolo právoplatne rozhodnuté, sa posudzujú podľa tohto zákona.

### Trestné a záverečné ustanovenia.

#### § 7.

Kto v úradnom styku neoprávnene užíva meno alebo priezvisko, potresce sa, ak nejde o čin prísnejšie trestný, okresným národným výborom pokutou do 5.000 Kčs alebo väzením (zatvorením) do sedem dní. Pre prípad nevykonalnosti pokuty vymeria sa zároveň náhradný trest väzenia (zatvorenia) podľa miery zavinenia do sedem dní.

#### § 8.

Žiadosti o zmenu mena alebo priezviska sú oslobodené od poplatku.

#### § 9.

Ministerstvo vnútra môže vydať vyhláškou v príslušnom úradnom liste bližšie predpisy

o užívaní mena a priezviska, najmä v prípadoch, v ktorých je v matrike zapísané viac mien, o užívaní priezviska u žien vydatých pred 1. januárom 1950, ako aj o povoľovaní zmeny mena alebo priezviska.

#### § 10.

(1) Dňom začiatku účinnosti tohto zákona strácajú platnosť všetky predpisy, ktoré upravujú vec, na ktorú sa vzťahuje tento zákon, najmä dekrét Dvorskej kancelárie č. 36/1826 sb. zák. pol., o obmedzení zmeny rodového mena, a zákon č. 31/1942 Sl. z., o menách a priezviskách.

(2) Nedotknuté zostávajú ustanovenia predpisov o rodinnom práve, predpisov o matrikách a ustanovenia zákona č. 21/1948 Sb.

#### § 11.

Tento zákon nadobúda účinnosť 30. dňom po vyhlásení; vykoná ho minister vnútra po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Nosek v. r.

## 56.

### Zákon

zo dňa 18. mája 1950

o premávke na verejných cestách.

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Prvý diel.

#### Všeobecné ustanovenia.

##### § 1.

#### Starostlivosť o cestnú premávku.

Bezpečná, plynulá a hospodárna premávka na verejných cestách slúži plánovanému rozvoju hospodárstva a tým i zvýšeniu životnej úrovne pracujúceho ľudu; štát preto upravuje a chráni cestnú premávku a stará sa o to, aby verejné cesty zodpovedaly jej potrebám.

##### § 2.

#### Základné pravidlo o premávke na verejných cestách.

Každý smie užívať verejné cesty na obvyklú cestnú premávku; musí však dbať na to, aby nikoho neohrožoval ani nepoškodzoval a nerušil poriadok na verejných cestách ani plynulosť cestnej premávky.

##### § 3.

#### Dirigovanie premávky na verejných cestách.

Každý je povinný spravovať sa pravidlami vydanými pre cestnú premávku a uposluchnúť pokyny orgánov dirigujúcich túto premávku alebo na ňu dozeraajúcich.

##### § 4.

#### Dopravné značky a zariadenia.

(1) Na bezpečnú a plynulú premávku na verejných cestách prispievajú aj dopravné značky a zariadenia.

(2) Vlastníci a iné osoby, ktoré užívali nehnuteľnosti pri verejných cestách, sú povinní bez odplaty dovoliť na týchto nehnuteľnostiach umiestenie a udržiavanie dopravných značiek a zariadení a trpieť aj iné obmedzenia smerujúce na dosiahnutie účelu týchto značiek a zariadení.

##### § 5.

#### Osobitné užívanie verejných ciest.

(1) Na užívanie verejných ciest na premávku nad obvyklú mieru je potrebné povolenie. Taktiež je potrebné povolenie na usporiadanie podnikov alebo na umiestenie zariadení na verejných cestách a v ich susedstve, ak by prevádzkou týchto podnikov alebo umiestením týchto zariadení mohla byť ohrozená bezpečnosť alebo plynulosť cestnej premávky.

(2) Povolenie podľa tohto zákona nie je potrebné na osobitné užívanie verejných ciest, ktoré sa zakladá na iných predpisoch alebo na ktoré je už podľa iných predpisov potrebné povolenie. V každom prípade musí sa však dbať na to, aby osobitným užívaním nebola ohrozená bezpečnosť alebo plynulosť cestnej premávky viac, než je nevyhnutelne potrebné.

##### § 6.

#### Výchova k disciplíne v cestnej premávke.

Kto nedbá na pravidlá cestnej premávky, alebo kto neuposlúchne pokyny orgánov dirigujúcich cestnú premávku alebo na ňu dozeraajúcich alebo kto nedbá na pokyny vyjadrené dopravnými značkami a zariadeniami, môže byť — bez ujmy trestných opatrení — vychovávaný k disciplíne povinným školením o pravidlách vydaných pre cestnú premávku.

Druhý diel.  
Cestné vozidlá.

§ 7.

**Konštrukcia a výstrojenie vozidiel.**

Na verejných cestách sa smú užívať len vozidlá, ktoré sú konštruované a vystrojené tak, aby nemohly ohrožovať bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky a bezpečnosť osôb a majetku, ani rušiť poriadok na verejných cestách, ani tieto cesty poškodzovať.

§ 8.

**Zodpovednosť za riadny stav vozidla.**

(1) Držiteľ vozidla užívaného na verejných cestách je povinný udržiavať vozidlo v riadnom stave; ak nie je vozidlo v riadnom stave, nesmie jeho držiteľ dovoliť, aby bolo použité na cestu.

(2) Za cesty je vodič povinný starať sa o to, aby vozidlo bolo v riadnom stave.

(3) Národný výbor je oprávnený presvedčiť sa kedykoľvek o stave vozidla vykonaním technickej prehliadky.

§ 9.

**Obmedzenie oprávnenia na vedenie vozidiel.**

Ak sa zistí, že niekto nemá spôsobilosť alebo spoľahlivosť potrebnú na vedenie vozidiel určitého druhu, uložia sa mu vhodné podmienky, ak to vyžaduje bezpečnosť premávky. Ak je to však z dôvodu bezpečnosti cestnej premávky potrebné, zakáže sa mu vedenie vozidiel príslušného druhu.

Tretí diel.

**Osobitné ustanovenia pre motorové vozidlá.**

§ 10.

**Starostlivosť o rozvoj motorizmu.**

(1) Zdokonaleniu a zhospodárneniu premávky a zľudoveniu motorizmu venuje štát osobitnú starostlivosť. Ustanovuje najmä zásady hospodárnej premávky a jej účelného usporiadania, zásady ideovej a charakterovej výchovy vodičov, stará sa o účelnosť a hospodárnosť typov motorových vozidiel, organizuje a vedie pomocné služby cestnej premávky, dbá o zdokonalenie premávky jej výskumom a podporuje záujem pracujúceho ľudu o motorizmus.

(2) Vykonávanie niektorých týchto úloh môže sa sveriť jednotnej celoštátnej organizácii, v ktorej sú československí motoristi sdružení na dobrovoľnom podklade.

§ 11.

**Výcvik vodičov motorových vozidiel.**

(1) Výcvik vodičov motorových vozidiel vykonáva jednotná celoštátna organizácia československých motoristov v osobitných učilištiach. Organizačný poriadok týchto učilišť vydá Ministerstvo dopravy na návrh jednotnej celoštátnej organizácie československých motoristov vyhláškou v príslušnom úradnom liste.

(2) Ministerstvo dopravy môže po dohode s Ministerstvom vnútra poveriť aj iné právnické osoby, aby vykonávaly výcvik vodičov motorových vozidiel, ak to vyžaduje záujem výcviku.

(3) Školy smeru automobilného, dopravného a strojníckeho môžu vykonávať výcvik svojich žiakov vo vedení motorových vozidiel. Výcvik pôdohospodárskych traktoristov môžu vykonávať aj Ústredie pre mechanizáciu pôdohospodárstva, národný podnik, a poľnohospodárske školy pre svojich žiakov.

(4) Všetok výcvik vodičov motorových vozidiel sa vykonáva podľa jednotných zásad. Pri výcviku môže vyučovať viesť vozidlo len ten, kto na to dostal povolenie krajského národného výboru. Povolenie možno udeliť len tomu, kto poskytuje úplnú záruku svedomitého a dôkladného výcviku a preukáže odbornú spôsobilosť. Povolenie možno kedykoľvek odvolať.

(5) Dozor nad vykonávaním výcviku vodičov motorových vozidiel prislúcha orgánom, ktoré zisťujú ich odbornú spôsobilosť.

§ 12.

**Oprávnenie na vedenie motorových vozidiel.**

(1) Motorové vozidlo je oprávnená viesť len osoba, ktorá na to dostala povolenie.

(2) Toto povolenie dostane len ten, kto je spoľahlivý, preukáže odbornú spôsobilosť a je schopný viesť motorové vozidlo príslušného druhu.

§ 13.

**Spôsobilosť motorových vozidiel na premávku.**

(1) Na verejných cestách smú sa užívať len motorové vozidlá a ich prívesné vozy,

- a) ktorých technická spôsobilosť na premávku bola schválená alebo ktoré sa shodujú so schváleným typom, a
- b) pre ktoré bola pridelená poznávací značka, ak ide o motorové vozidlo, alebo popisná značka, ak ide o prívesný voz.

(2) Pri schvaľovaní technickej spôsobilosti vozidiel alebo ich typov musí sa dbať na to, aby vozidlá boli konštruované a vystrojené tak, aby ich premávka bola bezpečná a hospodárna.

(3) O technickej spôsobilosti typu vozidla alebo typu jeho časti rozhoduje Ministerstvo dopravy alebo orgán ním poverený. O technickej spôsobilosti vozidla, ktoré sa neshoduje so schváleným typom, rozhoduje krajský národný výbor. Vozidlo, podstatná časť ktorého bola zmenená, smie sa dať do premávky až potom, keď jeho technická spôsobilosť bola znovu schválená.

#### § 14.

##### Poistenie.

(1) Osoby zodpovedné za premávku motorového vozidla sú proti následkom zákonnej zodpovednosti poistené v Československej poisťovni, národnom podniku.

(2) Poškodený má pre svoj nárok záložné právo na náhradovej pohľadávke z tohto poistenia.

(3) Ak nemohla byť zistená osoba zodpovedná za premávku motorového vozidla, ktorým škoda bola spôsobená, ani iná osoba za škodu zodpovedná, má poškodený nárok na náhradu škody priamo voči poisťovni.

(4) Na úhradu nákladov poistenia je držiteľ motorového vozidla povinný platiť poistné. Za čas, po ktorý túto povinnosť nesplnil, náleží poisťovni zvýšené poistné. Poistné i zvýšené poistné možno vymáhať na návrh poisťovne správnou exekúciou.

#### Štvrtý diel.

##### Používanie zvierat v cestnej premávke.

#### § 15.

Na verejných cestách možno hnať alebo viesť zvieratá, len pokiaľ sa tým neohrozuje bezpečnosť alebo plynulosť cestnej premávky, bezpečnosť osôb alebo majetku a pokiaľ sa tým neruší poriadok na verejných cestách alebo sa tým cesty nepoškodzujú. Za rovnakých podmienok možno na verejných cestách používať zvieratá na jazdenie alebo na ťahanie.

#### Piaty diel.

##### Ustanovenia o pôsobnosti.

#### § 16.

##### Pôsobnosť národných výborov.

(1) Pôsobnosť vo veciach upravených týmto zákonom a predpismi podľa neho vydanými — ak nie je ustanovené inak — v prvej stolici prislúcha okresným národným výborom.

(2) Pôsobnosť vo veciach bezpečnosti a plynulosti premávky na iných než štátnych cestách prvej až tretej triedy v prvej stolici prislúcha miestnym národným výborom.

#### § 17.

##### Pôsobnosť ministerstiev.

(1) Pokiaľ vo veciach, upravených týmto zákonom a predpismi podľa neho vydanými, náleží robiť opatrenia ministerstvu, prislúcha pôsobnosť, ak nevyplýva z povahy veci pôsobnosť iného ministerstva,

- Ministerstvu dopravy vo veciach cestných vozidiel a ich vodičov, vo veciach starostlivosti o rozvoj motorizmu a vo veciach užívania verejných ciest nad obvyklú mieru,
- Ministerstvu techniky vo veciach ochrany verejných ciest a vo veciach týkajúcich sa dopravných značiek s technickej stránky a vzhľadom na usporiadanie cestnej siete,
- Ministerstvu financií vo veciach poistenia zákonnej zodpovednosti z premávky motorových vozidiel, a
- Ministerstvu vnútra v ostatných veciach a aj vo veciach spoľahlivosti vodičov vozidiel.

(2) Štátnemu úradu pre telesnú výchovu a šport prislúcha vydávať ideové smernice pre motoristický šport vykonávaný jednotnou celoštátnou organizáciou československých motoristov, ako aj starať sa o medzinárodné športové styky tejto organizácie.

#### § 18.

##### Dozor.

(1) Priamy dozor na cestnú premávku vykonávajú orgány Sboru národnej bezpečnosti a iné orgány, ktoré tým budú poverené.

(2) Ak je nebezpečenstvo v omeškaní, môžu tieto orgány na zaistenie bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky alebo bezpečnosti osôb a majetku urobiť predbežne potrebné opatrenia.

#### Šiesty diel.

##### Trestné ustanovenia.

#### § 19.

##### Priestupky a tresty.

(1) Kto prestúpi tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané, ako aj kto nedbá na príkazy a zákazy vydané podľa tohto zákona alebo podľa uvedených predpisov, potrestá sa — ak nejde o čin trestný súdne — okresným národ-

ným výborom pokutou do 25.000 Kčs alebo väzením (zatvorením) do jedného mesiaca. Pre prípad nevymožiteľnosti pokuty vymeria sa zároveň náhradný trest väzenia (zatvorenia) podľa miery zavinenia do jedného mesiaca.

(2) Rovnako sa potresce — ak nejde o čin trestný súdne — kto akýmkoľvek spôsobom znemožní alebo sťaží dosiahnutie účelu dopravných značiek alebo zariadení, najmä kto ich odstráni, premiesti, poškodí, pozmení alebo zakryje.

Siedmy diel.

### Záverečné ustanovenia.

#### § 20.

##### Vykonávacie predpisy.

(1) Vláda vydá nariadením podrobnejšie predpisy na vykonanie tohto zákona, najmä

- a) pravidiel pre cestnú premávku, včítane ustanovení o spôsobilosti a o povinnostiach jednotlivých užívateľov verejných ciest a o ich povinnosti poskytnúť pri dopravných nehodách potrebnú pomoc osobám, ktoré pri nich utrpia úraz,
- b) predpisy o konštrukcii a výstrojení jednotlivých druhov cestných vozidiel, o schvaľovaní technickej spôsobilosti motorových vozidiel a ich prívesných vozov, o ich poznávacích a popisných značkách, o oprávnení na ich vedenie, o príslušných preukazoch a o cestách do cudziny a z cudziny,
- c) predpisy o dopravných značkách a zariadeniach,
- d) predpisy o pôsobnosti národných výborov, pričom môžu sa preniesť na miestne národné výbory ďalšie úlohy,
- e) predpisy o úlohách starostlivosti o rozvoj motorizmu a o tom, ktoré z nich alebo ktoré ďalšie úlohy sa sverujú jednotnej celoštátnej organizácii československých motoristov, a
- f) ustanovenia o výnimkách a úľavách z ustanovení tohto zákona.

(2) Vláda určí nariadením, že o spôsobilosti niektorých motorových vozidiel (prívesných vozov) na premávku rozhodujú a oprávnenia na vedenie týchto vozidiel udeľujú (odnímajú), poprípade výcvik ich vodičov vykonávajú iné orgány, než určuje tento zákon.

(3) Vláda ďalej určí nariadením podmienky a spôsob vykonávania poistenia zákonnej zodpovednosti z premávky motorových vozidiel, najmä kedy prislúcha poisťovní proti držiteľovi motorového vozidla, poprípade proti zodpovednej osobe, právo na náhradu súm, ktoré vypláta, v ktorých prípadoch a do akej výšky nesie zodpovedná osoba škodu zo svojho, do

akej výšky sú poistením kryté škody na veciach a na ktoré nároky sa poistenie nevzťahuje. Výšku poistného i zvýšeného poistného určí Ministerstvo financií vyhláškou v príslušnom úradnom liste.

(4) Vládne nariadenia vydané na vykonanie tohto zákona môžu sveriť bližšiu úpravu všeobecným právnym predpisom.

(5) Ministerstvo dopravy môže po dohode s patričnými ústrednými úradmi z hospodárskych dôvodov urobiť opatrenia na zaistenie hospodárnosti premávky motorových vozidiel; najmä môže ustanoviť, že motorové vozidlá a ich prívesné vozy smú sa užívať len, ak bude udelené osobitné povolenie alebo ak budú opatrené osobitným výstrojením. Tieto opatrenia vyhlási Ministerstvo dopravy v príslušnom úradnom liste.

#### § 21.

##### Zrušenie Fondov pre podporu pri úrazoch motorovými vozidlami.

Fondy pre podporu pri úrazoch motorovými vozidlami sa zrušujú a ich imanie prechádza bez likvidácie na štát. Skoncovanie právnych záväzkov týchto fondov vykoná Ministerstvo vnútra po dohode s Ministerstvom financií.

#### § 22.

##### Zánik koncesii na prevádzanie súkromných učilišť pre výcvik vodičov motorových vozidiel.

(1) Doterajšie koncesie pre živnostenský výcvik vodičov motorových vozidiel (na prevádzanie súkromných učilišť pre výcvik vodičov motorových vozidiel) zanikajú.

(2) Národná správa zavedená do podnikov pre živnostenský výcvik vodičov motorových vozidiel (súkromných učilišť pre výcvik vodičov motorových vozidiel) zaniká. Majetkové podstaty týchto podnikov včítane práv a záväzkov vzniknutých v čase zavedenia národnej správy prevezme jednotná celoštátna organizácia československých motoristov; pritom môže vylúčiť z prevzatia časti, ktoré nie sú potrebné na vykonávanie výcviku. Za prevzaté majetkové podstaty poskytne náhradu vo všeobecnej cene ku dňu zavedenia národnej správy po odpočítaní pasív k tomuto dňu. Prípadné zvyšky použije táto organizácia na výstrojenie svojich učilišť pre výcvik vodičov motorových vozidiel.

(3) Jednotná celoštátna organizácia československých motoristov prevezme aj záväzky z pracovných smlúv zamestnancov, včítane tých, ktoré boli uzavreté v čase národnej správy, a ak to vyžaduje riadne vykonávanie výcviku, aj záväzky z nájomných smlúv týkajúcich sa prevádzkových miestností.

## § 23.

**Pomer k doterajším predpisom.**

(1) Zrušuje sa platnosť (používateľnosť):

- a) §§ 11 a 21 zákona č. 266/1920 Sb., o názvoch miest, obcí, osád a ulíc, ako aj označovaní obcí miestnymi tabuľkami a číslovaní domov,
- b) čl. 6 až 10 vládneho nariadenia č. 324/1921 Sb., ktorým sa vykonáva zákon č. 266/1920 Sb., o názvoch miest, obcí, osád a ulíc, ako aj označovaní obcí miestnymi tabuľkami a číslovaní domov,
- c) vládneho nariadenia č. 145/1942 Sb., ktorým sa zrušujú niektoré predpisy o označovaní miest, obcí a osád miestnymi tabuľkami.

(2) Ďalej sa zrušuje platnosť (používateľnosť) všetkých ustanovení iných predpisov o veciach, ktoré sú upravené týmto zákonom; sú to najmä:

1. zákon č. 47/1866 čes. z. z., ktorým sa vydáva poriadok cestnej polície, platný pre Čechy okrem hlavného mesta Prahy, v znení neskorších predpisov,

2. zákon č. 3/1883 čes. z. z., platný pre Čechy, ktorým sa ustanovuje povinnosť označovať povozy menom ich vlastníkov, v znení zákona č. 58/1884 čes. z. z.,

3. vyhláška č. 54/1886 čes. z. z., ktorou sa vyhlasuje dočasný poriadok cestnej polície, platný pre ríšske cesty v Čechách, v znení neskorších predpisov,

4. vyhláška č. 9/1934 čes. vest., o ceste na štátnych, zemských a okresných cestách v správnom obvode zeme Českej,

5. zákon č. 5/1875 mor. z. z., ktorým sa vydáva poriadok cestnej polície pre verejné (neerárne) cesty na Morave s vylúčením obidvoch hlavných miest Brna a Olomouca, v znení neskorších predpisov,

6. zákon č. 34/1880 mor. z. z., o povinnosti označovať povozy menom ich majiteľa,

7. nariadenie č. 95/1887 mor. z. z., týkajúce sa dopravy neobvyčajne ťažkých bremien cez drevené a železné mosty okresných a obecných ciest,

8. vyhláška č. 29/1892 mor. z. z., ktorou sa vyhlasuje poriadok cestnej polície, platný pre ríšske cesty na Morave, v znení vyhlášky č. 83/1892 mor. z. z.,

9. zákon č. 5/1878 sliez. z. z., ktorým sa vydáva poriadok cestnej polície pre verejné cesty neerárne v Sliezsku, v znení neskorších predpisov,

10. nariadenie č. 22/1881 sliez. z. z., o ceste s neobvyčajným nákladom po mostoch na ríšskych cestách,

11. nariadenie č. 169/1890 r. z., ako sa má chovať obecnosť pri železničných priehradách zvonidlom opatrených, ďalej pri priechodoch miestnych železníc, opatrených výstražnou tabuľkou „Pozor na vlak“,

12. §§ 104 a 124 zák. čl. I/1890, o verejných cestách a mýtach,

13. nariadenie č. 42.159/1897 B. M. (uh. m. vnútra), o ceste na cestovných kolách,

14. zákon č. 81/1935 Sb., o ceste motorovými vozidlami, okrem ustanovení §§ 45 až 55,

15. vládne nariadenie č. 203/1935 Sb., ktorým sa vykonáva zákon č. 81/1935 Sb., o ceste motorovými vozidlami,

16. vládne nariadenie č. 234/1937 Sb., ktorým sa vynímajú niektoré kategórie motorových vozidiel z platnosti právnych predpisov o preukázaní spôsobilosti vedenia motorového vozidla a mení sa vykonávacie nariadenie k zákonu o ceste motorovými vozidlami,

17. zákon č. 82/1938 Sb., o dopravných značkách pre cestnú dopravu,

18. vládne nariadenie č. 100/1938 Sb., ktorým sa vykonáva zákon č. 82/1938 Sb., o dopravných značkách pre cestnú dopravu,

19. opatrenie Stáleho výboru č. 275/1938 Sb., o smere dopravy na verejných vybudovaných cestách a verejných cestách,

20. vládne nariadenie č. 241/1939 Sb., o ceste motorovými vozidlami, v znení vládneho nariadenia č. 286/1940 Sb.,

21. vládne nariadenie č. 242/1939 Sb., o chovaní sa v cestnej doprave (dopravný poriadok cestný — d. p. c.), v znení neskorších predpisov,

22. vládne nariadenie č. 243/1939 Sb., o pripustení osôb a vozidiel na dopravu na cestách (poriadok o pripustení na cestnú dopravu — p. p. c. d.), v znení neskorších predpisov,

23. vládne nariadenie č. 25/1940 Sb., ktorým sa určuje začiatok účinnosti niektorých ustanovení poriadku o pripustení na cestnú dopravu,

24. vyhláška Ministerstva verejných prác č. 90/1940 Sb., ktorou sa určujú druhy automobilných pracovných strojov, ktoré sú vyňaté z predpisov o pripúšťacom konaní pre motorové vozidlá a ich vlečné vozy, v znení vyhlášok ju meniacich a dopĺňujúcich,

25. vládne nariadenie č. 179/1941 Sb., o výmene vodičských preukazov pre motorové vozidlá,

26. vládne nariadenie č. 415/1941 Sb., o výcviku vodičov motorových vozidiel,

27. vládne nariadenie č. 84/1942 Sb., o vedení motorových vozidiel, hnaných generátorovým plynom, a o prestavbe motorových vozidiel na iné druhy pohonu,

28. vládne nariadenie č. 226/1943 Sb., o plnení pneumatík motorových vozidiel a ich vlečných vozov vzduchom,

29. vládne nariadenie č. 319/1943 Sb., ktorým sa uvádzajú do účinnosti niektoré ustanovenia poriadku o pripustení na cestnú dopravu pre vlečné vozy, ktoré boli dané po prvé do prevádzky pred 1. októbrom 1940,

30. vládne nariadenie č. 12/1944 Sb., o zmene poriadku o pripustení na cestnú dopravu,

31. vyhláška ministra dopravy a techniky č. 34/1944 Sb., ktorou sa vykonáva vládne nariadenie č. 12/1944 Sb., o zmene poriadku o pripustení na cestnú dopravu,

32. vládne nariadenie č. 50/1944 Sb., o pôsobnosti vo veciach pripustenia na cestnú dopravu a chovaní sa v cestnej doprave,

33. vládne nariadenie č. 147/1944 Sb., o úľavách pre udeľovanie povolení viesť motorové vozidlá, ktoré sa používajú na verejnú dopravu osôb,

34. nariadenie s mocou zákona č. 318/1939 Sl. z., ktorým sa zriaďuje „Fond pre podporu pri úrazoch motorovými vozidlami“ so sídlom v Bratislave a ktorým sa menia niektoré predpisy zákona o jazde motorovými vozidlami,

35. zákon č. 311/1940 Sl. z., o organizácii motorizmu,

36. vyhláška č. 286/1942 Ú. n., o prípustnej rýchlosti jazdy osobnými motorovými vozidlami,

37. vyhláška č. 384/1943 Ú. n., o smere dopravy na verejných cestách.

(3) Dňom 1. júla 1950 strácajú však platnosť (používateľnosť) ustanovenia predpisov uvedených v odseku 2, pokiaľ odporujú ustanoveniam §§ 10, 11, 20 a 22.

(4) Predpisy o ceste vozidlami pohybujúcimi sa po koľajniciach zostávajú nedotknuté.

#### § 24.

##### Účinnosť a vykonanie.

(1) Tento zákon nadobúda účinnosť dňom, ktorý určí vláda nariadením, avšak s výnimkou ustanovení §§ 10, 11, 20, 22 a § 23 ods. 3, ktoré nadobúdajú účinnosť dňom 1. júla 1950.

(2) Tento zákon vykonajú ministri vnútra, dopravy, techniky a financií po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Nosek v. r.  
Kabeš v. r.

Petr v. r.  
Dr. Ing. Šlechta v. r.

## 57.

### Zákon

zo dňa 18. mája 1950

o úprave podnikania v cestnej doprave.

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

#### § 1.

##### Úvodné ustanovenia.

(1) Plánovaný rozvoj československého hospodárstva vyžaduje cestnú dopravu hospodárnu a nerušenú; štát preto cestnú dopravu vedie a upravuje a jej druhy významné pre potreby ľudu prevádza prostredníctvom podnikov na to určených.

(2) Rozsah cestnej dopravy sa určí jednotným hospodárskym plánom.

#### § 2.

##### Oprávnenie na dopravné podnikanie.

(1) Prevádzať cestnú dopravu ako podnik pre všeobecné dopravné potreby (ďalej len „dopravné podnikanie“) sú oprávnené len

a) národný podnik pre cestnú dopravu, na území celého štátu;

b) komunálne podniky vo svojej záujmovej oblasti bez povolenia, mimo tejto oblasti zpravidla na povolenie.

(2) Povolenie podľa odseku 1 písm. b) udeľuje krajský, popri prípade okresný národný výbor; ak má doprava presahovať obvod jedného kraja, udeľuje povolenie Ministerstvo dopravy po dohode s Ministerstvom vnútra alebo krajský národný výbor nimi splnomocnený. V povolení môžu byť určené podmienky.

(3) Záujmovú oblasť [odsek 1 písm. b)] tvorí územie príslušnej obce a onej časti územia susedných obcí, ktoré vytvárajú jednotnú sídelnú alebo hospodársku oblasť; vymedzuje ju príslušný krajský národný výbor. Zásady pre koordináciu dopravy v záujmovej oblasti medzi národným podnikom pre cestnú dopravu a komunálnymi podnikmi určí Ministerstvo dopravy po dohode s Ministerstvom vnútra.

#### § 3.

##### Povinnosti pri dopravnom podnikaní.

(1) Podniky oprávnené na dopravné podnikanie nemôžu odmietnuť dopravu, ak sú

splnené podmienky príslušných poriadkov [odsek 2 písm. b)], ak je doprava možná ich prevádzkovými zariadeniami, ak nie je zakázaná právnymi predpismi alebo opatreniami verejných orgánov a ak nebránia doprave okolnosti, ktoré podnik nemohol odvrátiť ani zdolať (dopravná povinnosť).

(2) Ďalej sú tieto podniky povinné najmä:

- a) prevádzkať dopravu pravidelnú bez prerušenia, okrem ak by pri doprave bola ohrozená bezpečnosť cestnej premávky, života a zdravia dopravovaných osôb alebo bezpečnosť dopravovaných vecí;
- b) prevádzkať dopravu osôb a vecí podľa určených podmienok (poriadkov);
- c) zostaviť tarify a spravovať sa pritom určenými podmienkami [písm. b)] a sadzbami, ktoré vydáva a vyhlasuje v príslušnom úradnom liste Ministerstvo dopravy podľa predpisov o plánovaní a tvorbe cien; z tarify musia byť zrejmé podmienky pre dopravu, ako aj podmienky pre určenie výšky cestovného a dopravného;
- d) zostaviť pre pravidelnú dopravu osôb cestovný poriadok, dbať pritom v medziach technickej a hospodárskej účelnosti na potreby verejnosti a dodržiavať cestovný poriadok v rámci bezpečnosti dopravy: užívatelia dopravy nemajú však nárok na náhradu škody, ktorá im snáď vznikne z nedodržania cestovného poriadku.

(3) Podniky oprávnené na dopravné podnikanie môžu prevádzkať dopravu spoločne s podnikom inej dopravy než cestnej podľa jednotných podmienok a tarify; Ministerstvo dopravy, a to pokiaľ ide o komunálne podniky, po dohode s Ministerstvom vnútra, poprípade krajský národný výbor nimi splnomocnený môžu im to uložiť. Pritom možno sa odchýliť od podmienok a tarify uvedených v odseku 2 písm. b) a c).

(4) Podmienky pre prevádzanie pravidelnej cestnej dopravy, ktorá sa podľa predpisov o plánovaní zahrnuje do dopravy mestskej, budú, pokiaľ to povaha vecí pripúšťa, shodné s podmienkami pre ostatné druhy mestskej dopravy.

#### § 4.

Cestná doprava, ktorá nie je dopravným podnikaním.

(1) Doprava osôb a vecí pre vlastné aj pre cudzie potreby nesmie odporovať jednotnému hospodárskemu plánu a zásadám hospodárneho usporiadania dopravy.

(2) Dopravovať pre vlastné potreby možno zásadne bez povolenia, pre cudzie potreby zásadne na povolenie.

(3) Pre dopravu, na ktorú treba povolenie, platia primerane ustanovenia o dopravnom podnikaní.

#### § 5.

Osobitné ustanovenia pre niektoré podniky a orgány.

(1) Podniky a orgány leteckej, poštovej, cestovnej, ubytovacej a rekreačnej služby, ako aj národný podnik pre železničnú dopravu môžu prevádzkať cestnú dopravu určitého druhu, ak je nevyhnutným alebo pri pošte aspoň dopravným účelným doplnkom ich hlavného predmetu podnikania alebo činnosti. Podľa svojho druhu a rozsahu môže byť táto doprava viazaná na povolenie.

(2) Zahraniční podnikatelia môžu prevádzkať cestnú dopravu do tuzemska a z tuzemska, ako aj dopravu prevozom cez územie Československej republiky na povolenie, ktoré vydáva Ministerstvo dopravy alebo krajský národný výbor ním splnomocnený.

(3) Pre dopravu prevádzanú podľa ustanovení odsekov 1 a 2 platia primerane ustanovenia o dopravnom podnikaní.

#### § 6.

Poštová doprava.

(1) O doprave poštových zásielok a zamestnancov ich doprevádzajúcich platia ustanovenia zákona č. 222/1946 Sb., o pošte (poštový zákon).

(2) Ak nedôjde medzi tým, kto prevádza cestnú dopravu, a poštou k dohode o náhrade za dopravu uvedenú v odseku 1 (§ 10 ods. 3 poštového zákona), rozhodne o náhrade Ministerstvo dopravy po dohode s Ministerstvom pôšt, a ak prevádza dopravu komunálny podnik, aj po dohode s Ministerstvom vnútra.

#### § 7.

Štátny dozor.

(1) Národné výbory bdejú nad tým, aby cestná doprava sa prevádzala podľa ustanovení tohto zákona a predpisov i opatrení podľa neho vydaných. Za tým účelom môžu národné výbory tiež vykonávať dohliadky u držiteľov vozidiel a prehliadať ich dopravné zariadenia; držiteľia vozidiel a osoby činné pri doprave sú povinní poskytnúť na požiadanie potrebné vysvetlenie. Hlavný dozor prislúcha Ministerstvu dopravy.

(2) Pri výkone dozoru možno dávať príkazy a zákazy, ako aj robiť vhodné dočasné opatrenia na odstránenie závad.

### § 8.

Osobitné úkony verejnej správy.

(1) Ak to vyžaduje jednotný hospodársky plán, hospodárne usporiadanie cestnej dopravy alebo iný verejný záujem, môže Ministerstvo dopravy určiť potrebnú úpravu v cestnej doprave vyhláškou v príslušnom úradnom liste, vydanou po dohode s ostatnými zúčastnenými ministerstvami; v medziach tejto vyhlášky môže tak urobiť aj krajský národný výbor.

(2) Ak to vyžaduje zdolanie naliehavých dopravných potrieb alebo iný naliehavý verejný záujem, môžu krajské, poprípade okresné národné výbory robiť potrebné opatrenia, najmä:

- a) ukladať držiteľom cestných vozidiel určité dopravné úlohy; ak ide o viac úloh, môže sa určiť poradie ich naliehavosti so zreteľom na druh dopravovaných osôb alebo vecí;
- b) ukladať držiteľom vozidiel, aby sa zriekli určitého druhu dopravy, alebo podrobiť ich iným obmedzeniam;
- c) určiť, že niektoré cestné vozidlá sa použijú na určité druhy dopravy.

(3) Ministerstvo dopravy schvaľuje dohody so zahraničnými podnikmi o prevádzkovom spoločenstve, ako aj účasť tuzemských podnikov v medzinárodných organizáciách v odbore cestnej dopravy.

### § 9.

Doterajšie oprávnenie na prevádzanie dopravy.

(1) Osoby, ktoré majú oprávnenie na dopravné podnikanie, platné v deň nadobudnutia účinnosti tohto zákona, môžu prevádzať dopravu podľa tohto oprávnenia; pritom sú povinné plniť úlohy určené jednotným hospodárskym plánom a povinnosti plynúce z tohto zákona aj z pôvodného oprávnenia, pokiaľ nie sú v rozpore s týmto zákonom. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na oprávnenie na dopravu do cudziny a z cudziny a na dopravu prevozom cez územie Československej republiky.

(2) Ak to vyžaduje plnenie jednotného hospodárskeho plánu alebo iný verejný záujem, môže okresný národný výbor meniť oprávnenie podľa odseku 1, najmä pokiaľ ide o jeho rozsah, alebo môže toto oprávnenie odňať, a to najmä ak neplní oprávnený povinnosti uvedené v odseku 1.

(3) Dopravu smie prevádzať len oprávnený; výnimky môže povoliť len v prípadoch osobitného zreteľa hodných krajský národný výbor.

(4) Ak zanikne oprávnenie akýmkoľvek spôsobom alebo ak dôjde k obmedzeniu jeho rozsahu, môžu byť cestné vozidlá, ktoré boli používané na prevádzanie dopravy, vykúpené. Výkupné konanie vykoná okresný národný výbor a podľa jeho rozhodnutia sú dotknutí vlastníci povinní vozidlá predať. Podrobnosti o výkupnom konaní a o spôsobe výkupu upraví Ministerstvo dopravy vyhláškou v príslušnom úradnom liste.

### § 10.

Výnimky z platnosti zákona.

(1) Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú

- a) na dopravu prevádzanú vozidlami trolejovými,
- b) na dopravu, ktorú vykonávajú ozbrojené sbory,
- c) na dopravu, ktorú vykonáva štátna zdravotná správa na účely zdravotné, a na dopravu nemocných a zranených sanitnými vozidlami.

(2) Ministerstvo dopravy môže po dohode so zúčastnenými ministerstvami určiť vyhláškou v príslušnom úradnom liste odchýlky od ustanovení tohto zákona pre oprávnenie na dopravné podnikanie a pre jeho podmienky, pokiaľ ide o cestnú dopravu prevádzanú inými dopravnými prostriedkami než motorovými vozidlami. Rovnakým spôsobom môžu byť určené osobitné podmienky pre prevádzanie cestnej dopravy cez hranice Československej republiky, a to aj odchýlne od ustanovení tohto zákona.

### § 11.

Pomerk iným právnym predpisom.

(1) Ustanovenia živnostenského poriadku (zákona) a predpisov ho meniacich alebo dopĺňajúcich neplatia pre prevádzanie cestnej dopravy.

(2) Ustanovenia zákona č. 131/1936 Sb., o obrane štátu, a zákona č. 117/1924 Sb., o požadovaní dopravných prostriedkov na účely vojenské, zostávajú nedotknuté.

### § 12.

Vykonávacie predpisy.

(1) Na vykonanie tohto zákona vydá vláda nariadením podrobnejšie predpisy, najmä

- a) o znakoch jednotlivých druhov cestnej dopravy,
- b) o druhoch a rozsahu dopravy, ktorú môžu prevádzkať komunálne podniky alebo niektoré iné podniky a orgány, a o tom, kedy treba na túto dopravu povolenie,
- c) o podmienkach, ktoré môžu obsahovať povolenie na prevádzkanie dopravy,
- d) o povinnostiach pri dopravnom podnikaní, najmä o zásadách podmienok pre dopravu (poriadkov), o schvaľovaní taríf a cestovných poriadkov a o ich uvádzaní na všeobecnú známosť, o povinnostiach pri začatí dopravy a pri zmenách prevádzania,
- e) o tom, v ktorých prípadoch môže byť doprava pre vlastné potreby viazaná na povolenie alebo v ktorých prípadoch netreba povolenie na dopravu pre cudzie potreby,
- f) o tom, ktoré ustanovenia o dopravnom podnikaní platia primerane aj pre iné odbory cestnej dopravy (§ 4 ods. 3 a § 5 ods. 3),
- g) o osobitných úkonoch verejnej správy, najmä o tom, kedy možno robiť opatrenia podľa ustanovení § 8 ods. 2.

(2) Vládne nariadenia vydané na vykonanie tohto zákona môžu sveriť bližšiu úpravu všeobecným právnym predpisom.

### § 13.

#### Trestné ustanovenia.

(1) Kto nesplní povinnosť, ktorú má v cestnej doprave, potresce sa okresným národným výborom — pokiaľ nejde o čin trestný súdne — pokutou do 100.000 Kčs alebo väzením (zatvorením) až na tri mesiace; pre prípad nevykonalnosti pokuty sa určí zároveň náhradný trest väzenia (zatvorenia) podľa miery zavinenia, najviac v trvaní troch mesiacov.

(2) Rovnako sa potresce, kto neoprávnene prevádza cestnú dopravu.

### § 14.

#### Zrušovacie ustanovenie.

Platnosť, poprípade použiteľnosť strácajú všetky predpisy, ktoré odporujú tomuto zákonu, najmä zákon č. 77/1935 Sb., o doprave motorovými vozidlami a ich zdanení, v znení predpisov ho meniacich a doplnujúcich, vládne nariadenia č. 153/1935 Sb. a č. 229/1935 Sb., ktorými sa tento zákon vykonáva, vládne nariadenie č. 285/1944 Sb., o príspevkoch majiteľom zastavených dopravných podnikov, dekrét prezidenta republiky č. 76/1945 Sb., o požadovaní dopravných prostriedkov po čas mimo-

riadnych hospodárskych pomerov, nariadenie Sboru povereníkov č. 42/1946 Sb. n. SNR, o požadovaní motorových vozidiel za účelom hospodárskej obnovy Slovenska a o ich odnímaní, a nariadenie ministra dopravy č. 34/1950 Sb., o scudzovaní cestných motorových vozidiel, používaných pre živnostenskú dopravu.

### § 15.

#### Účinnosť a vykonanie.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom, ktorý určí vláda nariadením; vykoná ho minister dopravy po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Petr v. r.

## 58.

### Zákon

zo dňa 18. mája 1950

o vysokých školách.

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

### Časť I.

#### Úvodné ustanovenia.

### § 1.

Ludovodemokratická republika, v úsilí o neustále zlepšovanie životných podmienok a kultúrnej úrovne nášho ľudu a v úsilí o rozvoj vedy a umenia pre budovanie socializmu v našej vlasti, zriaďuje vysoké školy a stará sa o ne. Tým zaisťuje najschopnejším synom a dcéram pracujúceho ľudu prístup k najvyšším stupňom vzdelania so zreteľom na potreby a prospech celku.

### § 2.

Úlohou vysokých škôl, ako škôl najvyššieho stupňa, je vychovávať odborne i politicky vysoko kvalifikovaných pracovníkov, verných ľudovodemokratickej republike a oddaných myšlienke socializmu, tvorivo vedecky a umelecky pracovať a spolupracovať na šírení vedy a umenia medzi ľuďmi.

## § 3.

Vláda nariadením zriaďuje, zrušuje, slučuje a delí vysoké školy, ustanovuje ich fakulty určuje a mení sídla a názvy vysokých škôl a fakúlt v súhlase s plánovanými potrebami hospodárskej a kultúrnej výstavby štátu.

## Č a s ť II.

## Organizácia a správa vysokých škôl.

## § 4.

Hlavná správa vysokých škôl a dozor nad nimi prislúcha ministrovi školstva, vied a umení.

## Štátny výbor pre vysoké školy.

## § 5.

(1) Zriaďuje sa štátny výbor pre vysoké školy (ďalej len „Štátny výbor“) ako poradný, iniciatívny a koordinačný sbor ministra školstva, vied a umení pre študijné, organizačné, personálne a hospodárske veci vysokých škôl.

(2) Štátny výbor sa vyjadruje v zásadných veciach a pri dôležitých opatreniach na vysokých školách a stará sa o vedeckú a umeleckú úroveň vysokých škôl.

## § 6.

(1) Štátny výbor sa skladá z predsedu, troch podpredsedov, generálneho tajomníka, jeho námestníka a ďalších najviac 24 členov. Dve tretiny členov štátneho výboru sú z vysokoškolských učiteľov. Členov štátneho výboru vymenúva minister školstva, vied a umení.

(2) Členovia štátneho výboru zo Slovenska tvoria Odbočku štátneho výboru pre vysoké školy na Slovensku (ďalej len „Odbočka“). Odbočka vykonáva pôsobnosť štátneho výboru vo veciach vysokých škôl na Slovensku, pokiaľ vyžadujú na zaistenie plného rozvoja hmotných i duchovných síl slovenského národa osobitnú úpravu.

(3) Štátny výbor má dve sekcie: sekciu pre vysoké školy vedeckého smeru a sekciu pre vysoké školy umeleckého smeru. Pri vymenúvaní jednotlivých členov štátneho výboru minister školstva, vied a umení určí, do ktorej sekcie člen náleží.

(4) Predsedníctvo štátneho výboru tvoria: predseda, podpredsedovia, generálny tajomník a jeho námestník a ďalší štyria členovia, ktorých volí po dvoch každá z oboch sekcií štátneho výboru z radov svojich členov.

(5) Štátny výbor môže zriaďovať odborné komisie, do ktorých povoláva vedeckých alebo umeleckých pracovníkov a študentov vysokých škôl a podľa potreby iných odborníkov.

(6) Funkčné obdobie štátneho výboru je trojročné.

(7) Organizačný a spravovací poriadok štátneho výboru vydá a jeho pôsobnosť bližšie upraví minister školstva, vied a umení nariadením.

## Organizácia vysokých škôl.

## § 7.

(1) Na čele vysokej školy je rektor a rada vysokej školy.

(2) Vysoká škola sa zpravidla delí na fakulty. Na čele fakulty je dekan a fakultná rada.

(3) Zásady organizácie vysokých škôl, ktoré sa na fakulty nedelia, určí vláda nariadením.

## § 8.

## R e k t o r .

(1) Rektor vedie a spravuje vysokú školu, zodpovedá za jej ideovú a výchovnú činnosť a zastupuje ju pred verejnosťou. Vymenúva ho prezident republiky na návrh vlády na obdobie troch študijných rokov, a to zpravidla z profesorov vysokých škôl, navrhnutých štátnym výborom, ktorý vopred vypočuje radu príslušnej vysokej školy.

(2) Za činnosť vysokej školy zodpovedá rektor ministrovi školstva, vied a umení.

(3) Námestníkmi rektora sú zpravidla dvaja prorektori, ktorých vymenúva minister školstva, vied a umení na obdobie troch študijných rokov, a to zpravidla z profesorov vysokých škôl navrhnutých štátnym výborom, ktorý vopred vypočuje radu príslušnej vysokej školy.

## § 9.

## R e k t o r á t .

Pre správu vysokej školy sa zriaďuje rektorský úrad (rektorát). Rektorský úrad vedie tajomník vysokej školy, zodpovedný rektorovi.

## § 10.

## R a d a v y s o k e j š k o l y .

(1) Rada vysokej školy rozhoduje o zásadných pedagogických, vedeckých alebo umeleckých, správnych a hospodárskych veciach vysokej školy. Predseda jej rektor.

(2) Jej členmi sú prorektori a tajomník vysokej školy, dekan i a prodekani jej fakúlt a zástupcovia učiteľov, študentov a zamestnancov vysokej školy. Rektor môže na zasadanie rady vysokej školy prizvať odborníkov z praxe.

(3) Spôsob určovania zástupcov učiteľov, študentov a zamestnancov vysokej školy do rady vysokej školy určí minister školstva, vied a umení.

(4) Usnesenia rady vysokej školy vykonáva rektor. Ak nesúhlasí rektor s usnesením rady vysokej školy, nevykoná ho, je však povinný predložiť bez meškania sporné usnesenie so svojím návrhom ministrovi školstva, vied a umení na rozhodnutie a upovedomiť o tom radu vysokej školy.

#### § 11.

##### D e k a n.

(1) Dekan vedie a spravuje fakultu, zodpovedá za jej ideovú a výchovnú činnosť a zastupuje ju pred verejnosťou. Jeho námestníkmi sú zpravidla dvaja prodekani. Dekana a prodekanov vymenúva minister školstva, vied a umení na obdobie dvoch študijných rokov, a to zpravidla z profesorov vysokých škôl navrhnutých štátnym výborom, ktorý vopred vypočuje príslušnú fakultnú radu a radu vysokej školy.

(2) Za činnosť fakulty zodpovedá dekan rektorovi vysokej školy.

#### § 12.

##### D e k a n á t.

Pre správu fakulty sa zriaďuje dekan'ský úrad (dekanát). Dekan'ský úrad vedie tajomník fakulty, zodpovedný dekanovi.

#### § 13.

##### F a k u l t n á r a d a.

(1) Fakultná rada rozhoduje o zásadných pedagogických, vedeckých alebo umeleckých, správnych a hospodárskych veciach fakulty. Predseda jej dekan.

(2) Jej členmi sú prodekani a tajomník fakulty, vedúci profesori jej katedier a zástupcovia učiteľov, študentov a zamestnancov fakulty. Dekan môže na zasadanie fakultnej rady prizvať odborníkov z praxe.

(3) Spôsob určovania zástupcov učiteľov, študentov a zamestnancov fakulty do fakultnej rady určí minister školstva, vied a umení.

(4) Usnesenia fakultnej rady vykonáva dekan. Ak nesúhlasí dekan s usnesením fakultnej rady, nevykoná ho, je však povinný oznámiť ihneď sporné usnesenie so svojím návrhom rektorovi a upovedomiť o tom fakultnú radu. Rektor ho bez meškania predloží so svojím vyjadrením ministrovi školstva, vied a umení na rozhodnutie.

#### § 14.

##### V a l n é s h r o m a ž d e n i e.

(1) Dekan fakulty svoláva najmenej raz do roka valné zhromaždenie učiteľov, študentov a zamestnancov fakulty, ktorému podáva zprávu o činnosti a úlohách fakulty a vypočuje jeho návrhy a požiadavky.

(2) Rovnako rektor môževolať valné zhromaždenie učiteľov, študentov a zamestnancov vysokej školy.

#### § 15.

##### K a t e d r y.

(1) Učiteľia toho istého vedeckého alebo umeleckého odboru alebo niekoľkých odborov úzko príbuzných tvoria na fakulte katedru.

(2) Katedry zriaďuje minister školstva, vied a umení, pričom môže ku katedre jednej fakulty priradiť učiteľov inej fakulty tej istej vysokej školy, poprípade inej vysokej školy.

(3) Výchovnú a vedeckú alebo umeleckú činnosť katedry vedie vedúci profesor katedry, ktorého ustanovuje a odvoláva minister školstva, vied a umení na návrh štátneho výboru.

(4) Vedúci profesor katedry zodpovedá za činnosť katedry dekanovi.

(5) Vedúci profesor katedry, členmi ktorej sú aj učiteľia iných fakúlt, je členom fakultných rád týchto fakúlt s hlasom poradným. V tejto funkcii sa môže dať zastupovať členmi katedry, ktorých určí.

(6) Za vyučovaciu činnosť priradených členov katedry (odsek 2) zodpovedá vedúci profesor katedry ich dekanom.

#### § 16.

##### V e d e c k é a u m e l e c k é ú s t a v y.

(1) Vedecké a umelecké ústavy vysokých škôl (ďalej len „ústavy“) slúžia výchove vedeckého alebo umeleckého dorastu a vedeckej alebo umeleckej práci učiteľov vysokých škôl

a iných pracovníkov plánovite podľa potrieb hospodárskej a kultúrnej výstavby štátu.

(2) Ústavy možno zriadiť pre jeden alebo niekoľko príbuzných vedeckých alebo umeleckých odborov na fakulte. Môžu poprípade slúžiť niekoľkým fakultám alebo vysokým školám.

(3) Návrhy na zriadenie ústavov podáva ministrovi školstva, vied a umení Štátny výbor. Organizáciu ústavov ustanovuje a ich riaditeľov vymenúva minister školstva, vied a umení na návrh Štátneho výboru.

#### § 17.

##### Organizačný štatút.

Úlohy, organizáciu, spôsob správy a hospodárenia jednotlivých vysokých škôl určia organizačné štatúty týchto vysokých škôl, ktoré vydáva minister školstva, vied a umení nariadením po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

#### § 18.

##### Venovania v prospech vysokých škôl.

Vysoké školy môžu prijímať pre štát dary, dedičstvá a odkazy, najmä aj účelovo určené.

### Časť III.

#### Štúdium.

#### § 19.

(1) Študenti sa prijímajú na vysoké školy podľa schopností uchádzačov a so zreteľom na plánované hospodárske, sociálne a kultúrne potreby štátu.

(2) Podrobnosti určí minister školstva, vied a umení po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

#### § 20.

Študijné a skúšobné plány pre jednotlivé študijné odbory ustanoví po dohode so zúčastnenými členmi vlády minister školstva, vied a umení. Minister školstva, vied a umení vydáva aj študijné a skúšobné poriadky a študijné osnovy.

#### § 21.

(1) Úspešným vykonaním záverečných skúšok, určených skúšobnými poriadkami, dokončujú študenti základné štúdium na vysokej

škole a nadobúdajú odbornú spôsobilosť (absolventi vysokých škôl).

(2) Ako sa označujú absolventi jednotlivých študijných odborov vysokých škôl, určí vláda nariadením.

#### § 22.

##### Vedecká a umelecká aspirantúra.

(1) Absolventi vysokej školy a výnimočne aj iní pracovníci, vybraní podľa schopností na tvorivú vedeckú alebo umeleckú prácu, môžu sa za vedenia profesora na vysokej škole ďalej vzdelávať ako aspiranti určitého vedeckého alebo umeleckého odboru podľa individuálneho plánu jeden až tri roky.

(2) Podrobnosti určí minister školstva, vied a umení.

##### Vedecké a umelecké hodnosti.

#### § 23.

(1) Absolventom vysokej školy alebo výnimočne aj iným pracovníkom, ktorí preukážu, obvykle úspešným dokončením aspirantúry, osobitnú spôsobilosť v príslušnom vednom alebo umeleckom odbore a verejne osvedčia, že sú schopní samostatne vedecky bádať alebo umelecky tvoriť, udeľujú vysoké školy vedecké alebo umelecké hodnosti, majúce zpravidla dva stupne.

(2) Vedecké a umelecké hodnosti určí a smernice pre ich udeľovanie vydá vláda nariadením.

#### § 24.

Na vyjadrenie vysokej pocty za osobitné zásluhy o národ, štát a ľudský pokrok na poli vedy a umenia môže vysoká škola udeliť so súhlasom Štátneho výboru a ministra školstva, vied a umení čestnú vedeckú alebo umeleckú hodnosť.

#### § 25.

##### Študenti.

(1) Štát stará sa o študentov so stránky sociálnej, zdravotnej, kultúrnej a mravnej.

(2) Študenti sú povinní pracovať zo všetkých síl, aby splnili čo najlepšie študijný plán a stali sa tak odborne i politicky vyspelými budovateľmi socializmu.

(3) Predpisy o všeobecných právach a povinnostiach študentov vydáva minister školstva, vied a umení, pričom bude postarané o to, aby revolučné vymoženosti v starostlivosti o študentov boli rozvíjané v súlade s potrebami a cieľom ľudovodemokratického štátu.

## Časť IV.

## Učiteľia.

## § 26.

Na vysokých školách pôsobia tieto skupiny učiteľov:

- a) profesori,
- b) docenti,
- c) lektori,
- d) odborní asistenti,
- e) asistenti,
- f) odborní inštruktori.

## § 27.

(1) Profesorov vysokých škôl pre určité vedné alebo umelecké odbory vymenúva prezident republiky na návrh vlády z osôb, ktoré preukázali vynikajúcu spôsobilosť vedeckú alebo umeleckú a učiteľskú, potrebnú pre vysokú školu.

(2) Docentov vysokých škôl pre určité vedné alebo umelecké odbory vymenúva alebo výkonom docentúry poveruje minister školstva, vied a umení z osôb, ktoré preukázali spôsobilosť vedeckú alebo umeleckú a učiteľskú, potrebnú pre vysokú školu.

(3) Minister školstva, vied a umení ustanoví a poprípadne mení pôsobište profesorov a docentov na vysokých školách a určuje ich učiteľskú činnosť v rámci vedného alebo umeleckého odboru, pre ktorý boli vymenovaní, poprípadne poverení.

(4) O spôsobilosti profesorov a docentov (odseky 1 a 2) rozhoduje a návrhy na vymenúvanie alebo poverenie a na určenie alebo zmenu pôsobišťa, poprípadne i v iných otázkach týkajúcich sa ich služobného pomeru, podáva ministrovi školstva, vied a umení Štátny výbor.

(5) Ak nie je pre určitý vedný alebo umelecký odbor vymenovaný profesor, poprípadne docent, môže ustanoviť minister školstva, vied a umení na návrh Štátneho výboru dočasného zástupcu. To platí obdobne, ak nemôže profesor alebo docent po dlhší čas vykonávať svoje povinnosti.

(6) Lektorov, odborných asistentov, asistentov a odborných inštruktorov vymenúva Ministerstvo školstva, vied a umení, ktoré môže túto právomoc preniesť na nižšie orgány.

## § 28.

Zamestnanecké práva a povinnosti učiteľov a ich platové pomery upravujú osobitné predpisy.

## Časť V.

## Prechodné a záverečné ustanovenia.

## § 29.

Minister školstva, vied a umení môže na novo vymedziť vedné alebo umelecké odbory profesorov, vymenovaných pred účinnosťou tohto zákona.

## § 30.

Akademické hodnosti a stavovské označenia, nadobudnuté podľa starých predpisov, i práva a povinnosti z nich plynúce zostávajú nedotknuté.

## § 31.

(1) Doterajší majetok vysokých škôl prechádza na štát.

(2) Majetok, ktorý doteraz slúžil na vyučovanie alebo vedecké účely vysokej školy, zostáva zachovaný pre tento účel, pokiaľ o jeho splnenie nebude inak postarané.

(3) Prechod vlastníckeho práva a iných pozemnoknižných práv podľa odseku 1 zapíšu pozemnoknižné súdy vo verejných knihách na návrh Ministerstva školstva, vied a umení s odvolaním sa na tento zákon.

## § 32.

(1) Majetok, ktorý doteraz slúžil na sociálne, zdravotné a kultúrne potreby vysokoškolského študentstva, zostáva zachovaný svojmu účelu, t. j. starostlivosti o vysokoškolské študentstvo.

(2) Tento majetok prechádza bez náhrady na štát. Vláda určí, ktorý majetok prešiel podľa tohto ustanovenia na štát a ustanoví spôsob jeho využitia.

(3) Pokiaľ je majetok, uvedený v odseku 1, vo vlastníctve súkromných osôb, môže vláda vo výnimočných prípadoch, hodných osobitného zreteľa, priznať vlastníkom náhradu do výšky všeobecnej ceny.

(4) Prechod vlastníckeho práva a iných pozemnoknižných práv podľa odseku 2 zapíšu pozemnoknižné súdy vo verejných knihách podľa rozhodnutia vlády na návrh Ministerstva školstva, vied a umení.

(5) Organizáciu správy majetku uvedeného v odseku 1 určí Ministerstvo školstva, vied a umení po dohode s Ministerstvom financií.

## § 33.

(1) Bohoslovecká fakulta Karlovej univerzity v Prahe sa vyníma zo sväzku tejto univerzity.

(2) Cyrilo-Metodejská bohoslovecká fakulta Palackého univerzity v Olomouci sa vyníma zo sväzku tejto univerzity.

#### § 34.

(1) Hlavnú správu a dozor nad bohosloveckými fakultami uvedenými v § 33, ako i nad Husovou čs. evanjelickou fakultou bohosloveckou v Prahe, nad Katolíckou bohosloveckou fakultou v Bratislave a nad Slovenskou evanjelickou bohosloveckou fakultou v Bratislave, vykonáva minister poverený vedením štátneho úradu pre cirkevné veci.

(2) Organizáciu fakúlt uvedených v odseku 1 a v § 33, ich zriaďovanie, rušenie, slučovanie a delenie, určovanie alebo zmenu ich sídel a názvov vykonáva vláda nariadením.

(3) Študijné a skúšobné predpisy pre tieto fakulty vydáva štátny úrad pre cirkevné veci po dohode s Ministerstvom školstva, vied a umení.

(4) V ostatnom sa tento zákon na bohoslovecké fakulty nevzťahuje.

#### § 35.

Tento zákon sa nevzťahuje na vysoké školy vojenské.

#### § 36.

(1) Zrušujú sa všetky predpisy o veciach, ktoré tento zákon upravuje; najmä sa rušia:

1. Nariadenie č. 310/1850 r. z., o uvedení kolegiálnych platov na univerzitách;
2. výnos č. 370/1850 r. z., ktorým sa vyhlasujú všeobecné nariadenia o fakultných štúdiách na univerzitách;
3. nariadenie č. 57/1872 r. z., ktorým sa vydávajú nové ustanovenia o tom, ako možno nadobudnúť doktorát na svetských fakultách;
4. zákon č. 63/1873 r. z., o organizácii univerzitných úradov;
5. nariadenie č. 19/1888 r. z., o habilitácii súkromných docentov na univerzitách;
6. zákon č. 68/1893 r. z., o právnických a štátovedeckých štúdiách a o štátnych skúškach, v znení zákona č. 290/1919 Sb., o dočasnej úprave štúdiá a štátnych skúšok na fakultách vied právnych a štátnych;
7. nariadenie č. 56/1899 r. z., ktorým sa vydáva rigorózný poriadok pre filozofické fakulty;
8. nariadenie č. 271/1899 r. z., ktorým sa vydáva rigorózný poriadok pre lekárske fakulty;

9. výnos č. 37/1901 r. z., o výkone promočného aktu v hodnosti doktora technických vied na vysokých školách technických;
10. nariadenie č. 38/1901 r. z., ktorým sa vydáva rigorózný poriadok pre vysoké školy technické;
11. nariadenie č. 102/1903 r. z., ktorým sa mení rigorózný poriadok pre lekárske fakulty, vydaný nariadením č. 271/1899 r. z.;
12. nariadenie č. 85/1904 r. z., ktorým sa vyhlasuje štatút Vysokej školy banskej v Příbrami;
13. nariadenie č. 135/1908 r. z., ktorým sa zavádzajú štátne teoretické skúšky pre pôdohospodárske oddelenie na Českej vysokej škole technickej v Prahe;
14. nariadenie č. 138/1908 r. z., ktorým sa zavádzajú štátne teoretické skúšky pre pôdohospodársko-technické oddelenie na Českej vysokej škole technickej v Prahe;
15. nariadenie č. 206/1908 r. z., ktorým sa zavádza školné na vysokých školách zverolekárske;
16. nariadenie č. 59/1912 r. z., ktorým sa upravujú štátne skúšky a prospechové skúšky na vysokých školách technických;
17. zákon č. 79/1919 Sb., o služobnom pomere vysokoškolských učiteľov;
18. vládne nariadenie č. 147/1920 Sb., ktorým sa vydáva organizačný štatút Vysokej školy pôdohospodárskej v Brne;
19. vládne nariadenie č. 391/1920 Sb., o skúšobných taxách za štátne skúšky právovedecké a štátovedecké;
20. vládne nariadenie č. 680/1920 Sb., o novej úprave tax za udeľovanie akademických stupňov na univerzitách a na vysokej škole zverolekárskej;
21. výnos Ministerstva školstva a národnej osvety č. 53.250/1920, o organizačnom štatúte Českej vysokej školy technickej v Prahe, vydaný na základe usnesenia vlády zo dňa 20. augusta 1920;
22. vládne nariadenie č. 214/1921 Sb., o dočasnom rigoróznom poriadku prírodovedeckých fakúlt;
23. vládne nariadenie č. 344/1921 Sb., o poplatkoch za štúdiá na univerzitách a na vysokej škole zverolekárskej;
24. zákon č. 28/1922 Sb., o zriaďovaní a zariaďovaní vysokých škôl;

25. zákon č. 115/1927 Sb., o úprave zememeračského štúdia na vysokých školách technických;
26. vládne nariadenie č. 84/1934 Sb., ktorým sa vydáva poriadok pre dosiahnutie doktora obchodných vied;
27. vládne nariadenie č. 114/1936 Sb., ktorým sa vykonáva zákon č. 76/1918 Sb., o zriadení československej štátnej „Vysokej školy zverolekárskej v Brne“;
28. vládne nariadenie č. 258/1940 Sl. z., o štúdiu a o štátnych skúškach na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, v znení vykonávacieho nariadenia Sboru povereníkov č. 120/1945 Sb. n. SNR;
29. vládne nariadenie č. 69/1941 Sl. z., o skúšobnom poriadku pre prísne skúšky na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity, v znení vykonávacieho nariadenia Sboru povereníkov č. 121/1945 Sb. n. SNR;
30. vládne nariadenie č. 254/1941 Sl. z., o skúšobnom poriadku pre prísne skúšky na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity;
31. nariadenie Slovenskej národnej rady č. 133/1945 Sb. n. SNR, o Slovenskej vysokej škole obchodnej;
32. vykonávacie nariadenie Sboru povereníkov č. 18/1946 Sb. n. SNR, ktorým sa vydáva organizačný štatút Slovenskej vysokej školy technickej;
33. zákon č. 87/1946 Sb., ktorým sa mení zákon č. 115/1927 Sb., o úprave zememeračského štúdia na vysokých školách technických;
34. zákon č. 122/1946 Sb., o štatisticko-poistnom štúdiu;
35. vládne nariadenie č. 170/1946 Sb., ktorým sa vydáva štatút pedagogických fakúlt a určuje študijná doba učiteľov;
36. vládne nariadenie č. 14/1947 Sb., o štátnych skúškach a o prísnych skúškach doktorských na fakultách vied právnych a štátnych;
37. zákon č. 190/1948 Sb., o lekárnickom štúdiu.

(2) Do toho času, než budú vydané vykonávacie predpisy podľa tohto zákona, postupuje sa primerane podľa doterajších predpisov.

#### § 37.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykoná ho minister školstva, vied a umení po dohode so zúčastnenými ministrami.

**Gottwald v. r.**

**Dr. John v. r.**

**Zápotocký v. r.**

**Dr. Nejedlý v. r.**